

**miljøpartiet
de grønne**

vestby

PROGRAM 2019–2023

VÅR VISJON

Vi har en visjon om et miljøvennlig Vestby
hvor alle innbyggere føler seg inkludert.

Vi vil ta vare på menneskene,
naturen, skogen, matjorda og havet,
dyrene, fuglene og insektene.

INNHold

1. VÅRE VERDIER	2
2. HVORFOR DE GRØNNE NÅ?	2
3. VÅRE KJERNESAKER	3
4. NATURVERN	3
5. FOREGANGSKOMMUNE FOR KLIMA OG MILJØ	4
6. BÆREKRAFTIG TETTSTEDSUTVIKLING	5
7. SOSIAL OG MILJØVENNLIG BOLIGPOLITIKK	8
8. TRYGG OG GOD OPPVEKST	9
9. INKLUDERENDE ARBEIDS- OG SAMFUNNSLIV	10
10. KULTUR	11
11. HELSE OG OMSORG	11
12. FRIVILLIGHET	12
13. FRILUFTSLIV	13
14. DYREVELFERD	14
15. BÆREKRAFTIGE BEDRIFTER	15
16. LANDBRUK OG SKOGBRUK	15
17. ØKONOMI	16

1. VÅRE VERDIER

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser er en forutsetning for å nå målet. Vi tar mål av oss til å utforme en helhetlig politikk for nåtid og framtid, basert på tre grunnleggende solidaritetsprinsipper: solidaritet med andre mennesker, solidaritet med fremtidige generasjoner og solidaritet med dyr og natur.

Gjennom vår politikk vil MDG verne om verdiene livskvalitet, nyskaping og fellesskap. Vi viser politisk mot og gjennomfører uredd politikken vi har gått til valg på - ved å være ærlige og tydelige vil vi beholde troverdighet blant våre velgere.

2. HVORFOR DE GRØNNE NÅ?

I 2015 ble Miljøpartiet De Grønne for første gang representert i Vestbys kommunestyre med to faste representanter. Det merkes! Vi har vært synlige og offensive i opposisjon, og har særlig markert oss innenfor jordvern og kulturminnevern. Vi har fått gjennomslag for flere tiltak som vil begrense plastforurensning i havet og i naturen.

Vestby er en kommune i sterk vekst, og det vil i tiden fremover bli et stadig større press på kommunens arealer. Derfor er vern av matjord, naturmangfold og kulturminner særlig viktig for Vestby MDG. Med flere politikere i kommunestyret kan vi få enda større gjennomslag for grønn politikk!

De Grønne vil skape et samfunn hvor vi har gode liv uten at vi ødelegger for andre. Norge står ved et veiskille, der langsiktig trygghet, frihet og velferd for alle står på spill. Vi er nødt til å ta et oppgjør med målet om å hele tiden produsere mer for å kjøpe og så kaste mer. De Grønne sier nei til den rådende politikkenes rovdrift på mennesker og miljø.

De Grønne vil ha et Norge der unge ikke blir syke av prestasjonsjag og kjøpepress. Vi vil ha levende lokalsamfunn der færre er ensomme og vi har mer tid til venner og familie. Ungene skal kunne leke trygt ute og sykle til skolen i frisk luft. Vi skal fortsatt kunne gå tur i gammel skog og fiske i fjorden. Dyra i havet skal ikke kveles av plast. Vi vil skape et Norge som kjemper mot klimaendringer, som bidrar til at færre drives på flukt og sikrer gode liv også for dem som kommer etter oss.

Det skal være enklest og billigst å velge miljøvennlig, uansett hvor du bor. Vi lover å støtte alle folkene med ideer og pågangsmot til å skape nye grønne arbeidsplasser. Vi vil gi byen og bygdene tilbake til menneskene, slik vi gjør i Oslo og andre steder hvor De Grønne er med å bestemme.

3. VÅRE KJERNESAKER

Vestby MDG vil ha levende lokalsamfunn hvor lokale ressurser tas i bruk og får blomstre. Vi er opptatt av at Vestby kommune er en åpen og demokratisk organisasjon som har tillit blant innbyggere og andre. Vi vil derfor at kommunen skal ta i bruk meroffentlighet i all kommunal saksgang.

Vestby skal bli tryggere, vennligere og mer inkluderende. Alle skal føle seg velkommen! Vi har et særlig ansvar for å ta godt imot alle som er nye i kommunen, også flyktninger og arbeidsinnvandrere.

Vi har fokus på livskvalitet fremfor kortsiktig materielt forbruk. Dagens materielle overforbruk er ikke bærekraftig, og det gjør oss heller ikke lykkeligere. Vi vil stimulere til mindre forbruk, mer gjenbruk, resirkulering, grønn næringsvirksomhet og økonomisk utjevning.

Vi vil sikre og bevare natur- og friluftsområdene og kulturlandskapet i Vestby. Vi står for trygg oppvekst, aktive læringsmiljøer, forebyggende helsevern, god omsorg, et mangfoldig og inkluderende kulturliv og en sterk frivillig sektor. Vi ønsker etisk handel, bærekraftige bedrifter og et demokratisk arbeidsliv i Vestby.

Vi vil sørge for at Vestby Frivilligsentral og andre ikke-kommersielle aktører kan fortsette å legge til rette for frivillig innsats og skape felles møteplasser.

Våre kjernesaker:

- Et tryggere, vennligere og mer inkluderende Vestby
- Bevaring av kommunens natur- og kulturverdier
- Vestby som foregangskommune for jordvern, klima og miljø
- Vern av fjorden, og tilgang til ren sjø, strand og vassdrag

4. NATURVERN

Uberørt natur, grønne områder og Oslofjorden er en viktig kilde til glede, fysisk utfoldelse og et mangfoldig liv. De Grønne har som mål at menneskenes økologiske fotavtrykk skal reduseres. Vi ønsker at våre barn og barnebarn også skal få oppleve en rik og levende natur. For å få til dette må Vestby kommune jobbe etter mer bærekraftig prinsipper for natur- og miljøvern. Vestby kommune må ta langsiktige valg for vern av natur. Vi vil at Vestby skal være en insektvennlig kommune. De Grønne vil motvirke den sterke nedgangen i småfugl og pollinerende insekter som bier og humler, og motvirke reduksjonen av sjøfugl og fisk i fjorden.

Vestby MDG vil:

- Innføre en nullvisjon for skadelig påvirkning på marine miljøer
- Samarbeide med andre kommuner og fylker om å ta vare på større sammenhengende naturområder

- Ta vare på trivsel og trygghet ved sjøen, ved å innføre lokale begrensninger på motorisert ferdsel og fart langs kysten
- Styrke vern av markagrensene i Vestby
- Sikre 100-metersskogene ved boligområdene
- Styrke vernet av skog, våtmark, havbunn og andre artsrike biotoper
- Verne sammenhengende områder med kystskog
- Si nei til motorveier på bro over Oslofjorden, og sikre kystområdene mot inngrep
- Ikke gi utslippstillatelser som ødelegger miljø og helse
- Legge prinsippene om “forurensar-betaler” og “føre-var” til grunn for all forvaltning
- Verne viktige leveområder for truede arter mot utbygging
- Sørge for åpne viltkorridorer
- Etablere insektkorridorer langs veiene og i kantene til jordbruksareal
- Sette i gang et program for rydding og biotopforbedring av Vestbys gytebekker for sjørørret
- Bytte ut gummigranulat med miljøvennlige alternativer på alle Vestbys fotballbaner
- Gjennomføre tiltak mot spredning av miljøgifter og fremmede arter i naturen
- Ha insektvennlige blomsterenger, og at veikanter tilsås med blomstrende planter
- Hindre plastforsøpling ved aktiv håndheving av Vestbys nye politivedtekter
- Øke innsatsen mot uønskede fremmede arter
- Sørge for at grøntområder med mangfoldig vegetasjon prioriteres i de store utbyggingsprosjektene vi står overfor i Vestby.
- Stille krav om grønne tak og/eller vegger med insektvennlige planter på Kulturkvartalet og nye, store næringsbygg
- Erstatte deler av de kommunale plenarealene i Vestby, Hvitsten og Son med insektvennlige blomsterenger
- Motvirke bruk av sprøytemidler, også utenfor kommunens eiendom.
- Kreve at all ny beplantning i kommunal regi skal være insektvennlig
- Motivere privatpersoner, bønder og grunneiere til å ta vare på biologisk mangfold og ha insektvennlige planter på privat grunn
- Plante flere frukttrær, bærbusker og andre nyttevekster som insektene kan pollinere
- Gi opplæring i insektvennlig kantslått og vedlikehold av grøntarealer til de som jobber med dette i kommunen

5. FOREGANGSKOMMUNE FOR KLIMA OG MILJØ

Vestby MDG vil at kommunen skal gå foran i det grønne skiftet. Kommunen må redusere egne utslipp, kildesortere mer og redusere mengden restavfall. Kommunens klimaplan må følges opp og tiltakene må iverksettes. Kommunen bør også stimulere til at bedrifter, innbyggere og besøkende til kommunen tar sin del av ansvaret.

Vestby må bli klimanøytral. Kommunen må være beredt til å møte utfordringene med et varmere og våtere klima, hvor faren for flom, skred og havstigning er reell. Kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) må derfor oppdateres årlig.

Vestby kommune må være ambisiøs og ha forpliktende planer. Arbeidet skal ikke bare omfatte kommunens egne virksomheter, men også rette seg mot nærings- og handelsvirksomheter, frivillige lag og foreninger – og ikke minst innbyggerne selv. Vi mener at kommunen bør samarbeide med private og offentlige aktører om

oppgaveløsningen for å bli bærekraftig og miljøvennlig. MDG samarbeider gjerne med andre partier om grønn politikk og vil være Vestbys grønne pådriver.

Kommunale kjøkken må velge mer økologiske og bærekraftige råvarer. Barn, unge, ansatte og eldre bør få økt tilbud om råvarer som er dyrket med omsorg for jordliv og miljø, fra et landbruk og havbruk som tar hensyn til levende veseners naturlige atferd og behov. Vi vil også ha kraftig nedgang i matsvinn i alle offentlige og private virksomheter.

Det er nå vi har mulighet til å få positive effekter for klima og miljø. Grønn politikk vil også bidra til å redusere langsiktige utgifter for kommunen.

Vestby MDG vil:

- Innføre nullvisjon for nedbygging av matjord
- At klima- og miljøhensyn skal integreres i alt plan- og budsjettarbeid
- Ansette en kommunal klima- og miljørådgiver
- Kreve miljøsertifisering av typen BREEAM-Nor eller strengere, samt tilstrebe fossilfrie byggeplasser, i kommunale bygge- og renoveringsprosjekter
- Fornye kommunale kjøretøyer til el- eller andre lavutslippsmotorer
- Opprettholde og styrke tilbudet i el-sykkel-biblioteket
- Etablere låneordning for bruk av kommunens bilpark
- Ha alternativer til engangsplass i kommunale virksomheter og i privat næringsliv
- At gjenbruk, vedlikehold og kriterier som vektlegger rettferdig handel og totale livssyklus-kostnader legges til grunn for offentlige innkjøp
- Jobbe aktivt for å avdekke og forhindre korrupsjon, også hos leverandører og kontraktører
- Energiøkonomisere og gå i front med fornybare energiløsninger
- Legge til rette for miljøvennlige bygg, som plussbus, nullutslipps- og aktivhus
- Legge til rette for minihus og mikrohus
- Etablere nye ladestasjoner for el-biler og el-sykler, i sentrum, grender og boligområder
- Ha økt tilgang til sykkelparkering
- Ha økt kollektivtransport og flere matebusser til togstasjonene
- Legge til rette for gange og bruk av sykkel
- Ha økte krav til busselskaper og drosjenæringen om lavutslippsteknologi
- At alle kommunale kjøkken skal Debio-godkjennes.
- Stimulere til mer kildesortering og hjemmekompostering, og be MOVAR samle inn matavfall fra husholdninger
- Innføre standard tømning av restavfall hver 14. dag, med mulighet for å bestille ukentlig tømning

6. BÆREKRAFTIG TETTSTEDSUTVIKLING

Vestby MDG vil legge til rette for gode, lokale møteplasser, ute og inne. Vi vil sørge for at intensjonene i Vestbys sentrumsplan blir fulgt opp, med bymessig fortetting i tilknytning til Vestby togstasjon, og bevaring av de ulike tettstedenes unike kvaliteter. Utbyggingen av Vestby sentrum skal skje innenfra og ut, og 80% av boligveksten skal skje i sentrumsplanens område. I tettstedsutviklingen vil vi samarbeide tett med lokale velforeninger.

Vi vil ta vare på og formidle verdien av grønne lunger, kulturlandskap og kulturminner. Det må legges til rette for aktiv hagebruk også i tettstedene. Urban dyrking og grønne tak gir økt livskvalitet og folkehelse. Klimaendringene vil gi mer flom og overvann. Grønne tak, parker og grøntområder i kombinasjon med åpne dekker bidrar til å begrense skadene ved flom og overvann. Mudring av Hølelva er også et godt tiltak for å sikre elvebredden mot flom.

Vi vil at Vestbys tettsteder skal ha kjerner fri for støy og forurensning fra motorkjøretøy. Trafikkhastigheten i tettstedene må reduseres til 30 km/t. Vi vil bygge sammenhengende gang- og sykkelveier i alle skolekretser, og på strekningen Son-Hølen-Vestby.

Kollektivtilbudet og matebusstilbudet til togstasjonene må utvides og gjøres mer attraktivt slik at flere foretrekker buss og tog.

Fysiske kulturminner i kommunen skal tas godt vare på for nåtiden og fremtiden. Kulturminner gir tettstedene særpreg og identitet. De skaper interesse for lokalhistorien hos beboere og tilreisende og bidrar til økt følelse av tilhørighet og stolthet. Vi vil regulere et hytteområde i kommunen til bevaring, gjerne et typisk område med små «Oslofjord-hytter».

For å bedre ivareta kulturminner, kulturmiljøer og bevaringsverdige bygninger, vil vi ansette en kulturmiljørådgiver.

Vestby MDG vil:

- Opprette stilling som kulturmiljørådgiver
- Vitalisere bruken av byggeskikkveilederen for ladestedene Son, Hvitsten og Hølen
- Stimulere til bevisst fargevalg på nye bygg og harmonisk fargesetting av eksisterende bygg
- Legge til rette for torgdager, Bondens marked og brukmarked
- Bedre bussforbindelsene mellom Vestby, Hvitsten og Drøbak, Hølen, Son og Moss

Vestby sentrum:

- Utvikle Vestby sentrum til et spennende og sosialt bolig- og næringsområde for alle aldersgrupper med attraktive tilbud og mange fine møteplasser
- Fortette sentrum gjennom å bygge «innenfra og ut»
- Etablere Rådhusparken med underjordisk parkering som første byggetrinn i sentrum
- Iverksette bygging av svømmehall i Vestby nord
- Tilby ukentlig gratis reise fra Vestby sentrum til Grevlingen i påvente av ny svømmehall i nord
- Opprette et grønt næringslivsfond for mindre virksomheter i næringslokalene i nybygg
- Etablere gratis, offentlig toalett
- Etablere sykkelhotell og ladestasjon for el-sykler ved Vestby stasjon

Son:

- Videreutvikle sentrum som lokalt kultur-, handels- og boligsenter med stor vekt på lokal byggeskikk, kulturminnevern, kystkultur, båtliv og friluftsliv
- Etablere omsorgsboliger på Solhøy, restaurere den gamle skolen og bevare trærne
- Legge til rette for bygging av eldreleiligheter på Solåsen på Brevik
- Gjøre det lettere å gå og sykle til Son sentrum og etablere trygg sykkelparkering
- Etablere busstopp ved Kiwi på Sletta i begge retninger
- Ha sykkelhotell samt forståelig og tilgjengelig bilparkering på Sonsveien stasjon.
- Legge hovedtyngden av bilparkering utenfor sentrum
- Fjerne drosjeparkeringen på Son torg
- Si nei til utbyggingsplaner på Laksa
- Ta vare på Sons verneverdige bygninger og sørge for god brannsikring
- Plante nye trær i Glenneparken
- Ha tiltak for å bedre vannkvaliteten i Sonskilen
- Mudre Hølenselva og gjøre andre tiltak for å åpne opp elva for ferdsel mot Hølen
- Gjennomføre tiltak for flomsikring i Son
- Sikre miljøvennlige utearealer på Brevik skole og at skateparken blir satt i stand

Hølen:

- Styrke og ivareta Hølenes særpreg og bidra til et bærekraftig lokalsamfunn
- Arbeide for «post i butikk» i nærbutikken
- Arbeide for at jernbaneviadukten i Hølen blir en spennende turistattraksjon og tas i bruk som gang- og sykkelvei
- Etablere sykkelparkering og ladestasjon for el-sykkel ved viadukten
- Bygge sammenhengende gang- og sykkelveier i skolekretsen
- Bevare Hølen gamle skole til bruk for den nye skolen og som møteplass og arena for lokale kulturaktiviteter. Hagen må beholdes som tumleplass for elevene
- Bygge ut den nye skolen dersom restaurering av den gamle skolen ikke gir tilstrekkelig kapasitet
- Mudre Hølenselva og gjøre andre tiltak for åpne opp elva for ferdsel mot Son
- Kartlegge beverbestanden i Hølenselva, og legge til rette for bevaring av denne
- Utarbeide plan for sikring av kvikkleireområde i nedre Hølen
- Legge til rette for variert boligutbygging

Hvitsten:

- Bevare Hvitstens særpreg og samarbeide med lokale krefter om videreutvikling av lokalsamfunnets maritime og kulturelle tradisjoner
- Bidra til samarbeid om utviklingen av tilbudene på Ramme gård
- Bevare det gamle kystkulturmiljøet og utvalgte kulturminner og kulturmiljøer som dokumentasjon av fortiden og ressurs for fremtiden
- Jobbe for flere faste bussavganger til og fra Hvitsten og Emmerstad

Garder:

- Sikre Garder som landbruksbygd med et godt bolig- og oppvekstmiljø
- Ivareta kulturlandskapet. Boligbygging må skje i mindre felt og ikke berøre dyrket mark
- Området ved Garder skole og Garder kirke videreutvikles som møteplass

- Åpne for ikke-profittbasert skolevirksomhet hvis Garder barneskole legges ned

Pepperstad:

- Utvikle Pepperstad som tettsted med barnehage, torg, nærbutikk, kafé og lokale aktiviteter

7. SOSIAL OG MILJØVENNLIG BOLIGPOLITIKK

Vestby MDG vil ha en bolig- og nærmiljøpolitikk som sørger for at alle bor godt i kommunen. Nye boliger må inngå i en helhet slik at også uteområder, skoler, barnehager, helsetjenester og eldreomsorg til enhver tid dekker behovet. Vi må sørge for variert boligbygging og legge særlig til rette for at også vanskeligstilte på boligmarkedet, som unge, eldre, funksjonshemmede og lavinntektsgrupper har gode botilbud. De Grønne vil ha et godt samarbeid med Husbanken for å bedre bruken av statlige boligvirkemidler, som bostøtte, startlån og grunnlån.

Vi vil ta hensyn til knutepunkter for kollektivtrafikken ved større utbygginger. Det skal være enkelt å gå og sykle, og ved hjelp av et godt kollektivtilbud og andre ordninger kan flere leve godt uten egen bil. Nye boliger må ha lavt energiforbruk, bruke alternative energiformer og gjerne produsere overskuddsenergi.

Vi vil ha god ressursutnyttelse av bygg i Vestby. Områder med kombinert bolig- og fritidsbebyggelse kan være aktuelle som boligområder, dersom infrastruktur som veier, kollektivtilbud, renovasjon, vann og kloakk er på plass. Omgjøring og bruk av fritidsbolig til bolig kan bidra til redusert energiforbruk og mindre kjøring mellom boliger og hytter. Slik omgjøring kan bidra til flere boliger uten investeringer i ny infrastruktur, og redusere behovet for nye boliger.

Vestby MDG vil:

- Stimulere til et bredt tilbud av boliger, som rimelige ungdomsboliger og tilrettelagte boliger for eldre og funksjonshemmede
- Ha et tilstrekkelig tilbud av rimelige, kommunale utleieboliger
- Bosette vår del av flyktningene som kommer til Norge
- Etablere leie-til-eie-modeller for kommunale leietakere
- At boligområder får gode uteområder, med tilgang til kollektivtransport og hvor myke trafikanter prioriteres
- Legge til rette for at overskuddsenergi kan leveres tilbake på strømmettet
- Beholde boplikt ved kjøp av boliger i Son og Hvitsten sentrum
- Oppmuntre til miljø- og energivennlig restaurering av eksisterende bygninger
- Legge til rette for at eksisterende bygninger, også bevaringsverdige, kan ta i bruk fornybar energi
- Tillate omgjøring fra fritidsbolig til bolig i områder med eksisterende infrastruktur
- Etablere kommunal tilskuddsordning for energiforbedringstiltak for privatboliger

8. TRYGG OG GOD OPPVEKST

Vi vil gi barn og unge en trygg og god oppvekst i Vestby. De Grønne vil at barn og unge skal forstå sin rolle som verdensborgere og lære solidaritet med andre mennesker og kulturer, med naturen og dyrene. Barn som vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt, skal bli sett og få mulighet til å delta på lik linje med andre barn.

Vi vil at barnehagene og skolene skal fokusere på trivsel og samhold. Når mobbing, utfrysing og fastlåste konflikter oppstår, må ledelse, ansatte, medelever og foreldre ta tak i problemene på en slik måte at alle involverte trygges og styrkes.

Alle må ta ansvar for å motvirke vold i nære relasjoner, og være bevisst sin varslingsplikt til barnevern og politi. Barnevernet må reagere raskt ved varsler om vold eller overgrep.

Både kommunen og frivillige må sikre at barn og unge får mulighet til å balansere ulike kulturer på en god måte. Barn som er nye i Norge lærer mer norsk og norske sosiale koder om de deltar sammen med andre barn. Barn av flyktninger må derfor sikres plass i barnehage, på SFO og i fritidsaktivitet.

Vestby MDG vil:

- Innføre to barnehageopptak i året, alle 1-åringers sikres tilbud innen seks måneder etter søknad
- Tilby hjelp til å søke og ta imot plass i barnehage, SFO og kulturaktiviteter for familier med behov for slik bistand
- Sikre tett samarbeid mellom barnehager og skoler slik at overgangen blir tryggest mulig for barna
- Trappe opp lærertettheten, 15 elever per gruppe i barneskolen og 20 i ungdomsskolen
- Støtte tiltak om basiskompetanse i arbeidslivet og videreutdanning av ufaglærte i barnehage, på SFO og i skolen
- Fjerne unødig rapportering og andre tidstyver for lærerne
- Frigjøre tid for lærerne til å jobbe med sosiale relasjoner og bedre læringsmiljø
- Ha flere helsesykepleiere for å forebygge helseproblemer og være til stede for elevene
- Sette trivsel for både barn og unge i fokus, fremfor mobbing
- Innføre skolehager på alle kommunens barneskoler i samarbeid med frivillige organisasjoner og andre aktører
- Bruke sand eller bark i stedet for gummiASFALT i barnehager og på lekeplasser
- Etablere flere trær i uteområdene til alle barnehager og skoler
- At skoler og barnehager i enda større grad bruker naturen som læringsarena
- Sikre at alle kommunens elever tilbys gode og mangfoldige opplevelser gjennom *Den kulturelle skolesekken*
- Øke støtten til mat- og helsefag slik at elevene får mer praktisk læring
- Etablere mentorordning for nyutdannede og nytilsatte lærere
- Etablere faglige nettverk mellom skoler og bedrifter
- At barnehager og skoler som ikke er kommunale drives på ikke-kommersiell basis
- Samarbeide med bedrifter og frivillige, og sette inn nødvendige ressurser for å hindre frafall fra videregående skole

- Sikre at elever med innvandrerbakgrunn får et godt tilbud om tospråklig fagopplæring og/eller ekstra norskundervisning ved behov
- Sikre at kommunen tar imot flere lærlinger i aktuelle fag og stiller krav til leverandører om lære plass, praksis plass og språkpraksis plass i offentlige anbud
- Styrke praktisk opplæring i tradisjonshåndverk
- At alle barn i kommunen skal ha mulighet til å delta på en fritidsaktivitet i uka
- Støtte frivillige organisasjoners arbeid med aktiviteter for barn og unge
- Sette i gang et prosjekt for å etablere «aktivitetssløyper» i korridorene på alle barneskolene i kommunen
- Bidra til at skoler og barnehager satser på friluftsliv, slik at alle som vokser opp i Vestby blir kjent med friluftslivsmulighetene lokalt

9. INKLUDERENDE ARBEIDS- OG SAMFUNNSLIV

Inkludering i samfunns- og arbeidsliv er et langsiktig og viktig arbeid. De Grønne vil at alle ansatte i Vestby kommune skal ha et godt og demokratisk arbeidsmiljø. Vi mener at Vestby kommune skal ha offentlig tilgjengelige varslingsrutiner. Ansatte, innbyggere og andre skal kunne melde fra om mulige kritikkverdige forhold i kommunen og bli møtt på en god måte. Alle varsler skal undersøkes og det skal gis tilbakemelding.

Vi vil at personer med nedsatt funksjonsevne, kroniske sykdommer, arbeidsinnvandrere og flyktninger skal ha høy deltakelse i samfunns- og arbeidsliv. Vestby kommune som arbeidsgiver skal jobbe for et og inkluderende arbeidsmiljø. Kommunen må lage en plan for rekruttering av grupper med lavere sysselsetting.

Vi vil sikre at flyktninger i Vestby får god norskundervisning, yrkesrettet kvalifisering og relevant arbeidspraksis. Gode nettverk, adgang til arbeid, norskferdigheter og gjensidig kulturforståelse er nøkkelen til god integrering.

Vestby MDG vil:

- Sette ambisiøse mål for arbeidsmiljøet i Vestby kommune
- Sette ambisiøse mål for ansettelse av personer med minoritetsbakgrunn, personer med “hull” i CV'en og personer med nedsatt funksjonsevne
- Sørge for norskopplæring i bedrift for flyktninger som deltar i, og ved behov også etter introduksjonsprogram
- Følge opp alle flyktninger som deltar i introduksjonsprogram til de er godt etablert i utdanning eller arbeid
- Støtte private og frivillige tiltak for økt organisasjonsdeltagelse, norskopplæring eller arbeidsretting for arbeidsinnvandrere og tidligere flyktninger
- Støtte private og frivillige tiltak for økt organisasjonsdeltagelse eller arbeidsretting for personer med langvarige, kroniske sykdommer, “hull” i CV'en og personer med nedsatt funksjonsevne.
- Forbedre systemet for å ivareta varslere i Vestby kommune – varslingsrutinene skal offentliggjøres

10. KULTUR

Vestby har et rikt og mangfoldig kulturliv. Vi har lokale festivaler og arrangementer av høy kvalitet, og et yrende organisasjonsliv. Vi er så heldige å ha mange profesjonelle kunstnere, forfattere og musikere bosatt i kommunen.

Frivilligsentralen gjør et viktig arbeid på kulturområdet og må sikres gode arbeidsvilkår. Vi mener Kulturskolen må få et bredere tilbud for å nå ut til flere, også barn med innvandrerbakgrunn. Vi vil støtte lokale kulturaktiviteter hvor barn og unge kan delta sammen med voksne.

Vestby kommune har en sterk kulturarv, både når det gjelder landbruk og våre maritime tradisjoner. Det er viktig å bevare verneverdige bygg og kulturmiljø i kommunen, og satse videre på den vellykkede blandingen av bruk og vern. Vestbys kunsthistorie, om kjente kunstnere som har bodd og virket i kommunen, er viktig å videreformidle til nye generasjoner. Vestbys kulturminner og historie forplikter. Vi vil sikre at kommunen bidrar med tilskudd for å ta bedre vare på kulturarven vår.

Vestby MDG vil:

- Støtte frivillig arbeid og arrangementer i kultursektoren
- Bygge ny svømmehall i Vestby Nord
- Støtte videre drift av Kystkultursenteret i Son
- Jobbe for lavere satser i Kulturskolen
- Sikre driften av bibliotekene i Vestby og Son
- Sørge for at handlingsdelen i kommunens vedtatte kulturminneplan følges opp
- Øke rammen for kommunens tilskuddsordning for kulturaktivitet

11. HELSE OG OMSORG

De Grønne mener helsepolitikken må legge stor vekt på å fremme god helse og å forebygge helseskade. Grønne omgivelser er viktige for helsen. Både fysisk og psykisk påvirkes vi av hvordan vi lever og bor. Vi vil at Vestby skal være en god kommune å leve i for alle aldersgrupper. Legene må bruke Grønn resept aktivt for å vri mer av behandlingen av livsstilssykdommer over fra legemidler til en sunnere livsstil og fysisk aktivitet. Vi vil satse på forebygging av rusproblemer og psykiske sykdommer, og vi vil styrke tilbudet om støttetiltak til pårørende, særlig barn og unge. Vi anser rusmisbruk som et helseproblem og vil at fastlegene skal samarbeide tett med NAVs rusteam.

Vi vil ta bedre hensyn til barn og unge med spesielle problemer som autisme, sensitivitet og hørselsvansker. Barns utfordringer må fanges opp tidlig slik at kommunen kan legge til rette i barnehage og skole.

Vi mener eldreomsorgen i Vestby er god. Vi vil sikre at eldre og andre med omsorgsbehov unngår isolasjon og inaktivitet, enten de bor hjemme eller på institusjon. Mange eldre har kunnskap og livserfaring som i større grad bør utnyttes i frivillig arbeid, både innen skole, barnehage og eldreomsorg. Vi ønsker økt innsats for tidlig rehabilitering ved sykdom og

helseskade. Det er viktig at pasienter og brukere selv bidrar aktivt under rehabilitering og trening. Kommunen må etablere et godt samarbeid med CatoSenteret i Son og dra nytte av deres kompetanse på opptrening og rehabilitering.

Omsorgsboligene på Solhøy bør få eget kjøkken fremfor å servere oppvarmet mat fra Sykehjemmet i Vestby. Solhøy gamle skole må restaureres og inkluderes i prosjektet. Vi vil legge til rette for at private bygger boliger tilrettelagt for eldre, både i Vestby sentrum, på Solåsen i Son og i Hølen.

Fysisk aktivitet, kultur, musikk, dans og samvær med barn og dyr gir gode resultater både ved demens og funksjonstap. Vi vil støtte tiltak som Den kulturelle spaserstokken og frivillige organisasjoner som arbeider med tilbud til eldre og personer som trenger besøk og stimulering. Vi vil støtte arbeidet med å opprette et hospice for omsorg ved livets slutt ved Peterstiftelsen i Son.

Vestby MDG vil:

- At Vestby kommune tilbyr støttekontakter ansettelse med tariffestede lønns- og arbeidsvilkår samt kjøregodtgjørelse i arbeidstiden
- Stimulere til sunn livsstil, forebygging av sykdom og til at legene bruker Grønn resept
- Styrke opplysningsarbeidet for sunnere kosthold
- Ha et ressurssterkt barnevern og tiltak som forebygger vold
- Styrke helsesykepleiertjenesten og få en fast lege ved ungdomshelsestasjonen
- Støtte arbeidet for fysisk aktivitet i nærmiljøet for alle aldersgrupper
- Styrke det psykiske helsevernet og støttetiltak til pårørende
- Legge til rette for mennesker med funksjonsnedsettelse og sjeldne diagnoser
- Sikre tidlig legehjelp og støttetiltak gjennom fastlegene og NAV for rusavhengige
- Sikre tilstrekkelige sykehjemsplasser
- Sikre omsorgsboliger for eldre, og andre som har behov for pleie- og omsorgstjenester
- Foretrekke ideelle og ikke-kommersielle foretak hvis kommunale tjenester konkurranseutsettes
- At Solhøy omsorgsboliger får eget kjøkken
- Styrke ordningen med *Den kulturelle spaserstokken*
- Støtte frivillig arbeid i helse- og omsorgssektoren
- Se på eldre som en ressurs i alle typer frivillig arbeid
- Etablere bedre samarbeid med CatoSenteret om tverrfaglig rehabilitering
- At det bygges eldreboliger i tun på Peterstiftelsens eiendom Solåsen i Son
- Støtte opprettelsen av Hospice for omsorg ved livets slutt ved Peterstiftelsen

12. FRIVILLIGHET

De Grønne i Vestby vil styrke frivilligheten slik at organisasjonene fortsatt kan skape møteplasser. I frivilligheten møtes folk med felles interesser, uavhengig av alder, kjønn, sosial status, kulturell og etnisk bakgrunn. Frivilligheten bør videreutvikles i samarbeid mellom kommunene, organisasjoner og enkeltpersoner.

Vi vil høyne statusen til frivillige organisasjoner i kommunen og arbeide for å opprettholde et mangfoldig organisasjonsliv. Vi vil legge til rette for at kommunen og private virksomheter stiller rimelige og gratis lokaler til disposisjon for frivillig arbeid. Frivilligsentralen i Vestby har et godt sosialt tilbud. De gjør en viktig jobb med å formidle og stimulere til frivillig arbeid.

Den frivillige innsatsen som legges ned i idrettens mange lag og foreninger er formidabel. Vi vil sikre gode rammevilkår for breddeidretten i Vestby, både for barn, unge og voksne.

Vestby MDG vil:

- Høyne de frivillige organisasjonenes status i Vestby
- Stimulere til økt samarbeid mellom offentlig sektor, bedrifter og frivillige
- Bruke de frivillige organisasjonenes kunnskap i samfunnsplanleggingen
- Gi frivillige organisasjoner tilgang til gratis eller rimelige lokaler
- Arbeide aktivt for å trekke innvandrere og flyktninger med i frivillig arbeid
- Støtte opp om Frivilligsentralen i kommunen og sikre driftsmidler til Godset

13. FRILUFTSLIV

Friluftsliv gir folk naturopplevelser, livskvalitet og styrker fysisk og psykisk helse. De frivillige friluftslivsorganisasjonene bidrar til aktivitet og opplevelser, men også sosiale fellesskap og inkludering i lokalsamfunnet. Friluftsliv, som fotturer i skog og mark, skiturer og sykling er blant de aktivitetsformene aller flest driver med, og der folk fra alle sosiale lag er aktive.

Vestby MDG ønsker å legge til rette for økt bruk av nærnatur og friluftaktiviteter - både egenorganisert og gjennom barnehager, skoler og frivillige organisasjoner. Dette vil bidra til bedre helse og høyere livskvalitet for befolkningen i Vestby. Vi vil fortsette arbeidet med å etablere helårs turløyper i kommunen. Kyststien er unik, er fortjener å bli mer kjent. Kysten må være tilgjengelig for både hytteiere, innbyggere og fotturister. Vi vil ha aktiv bruk og enklere ferdsel i strandsonen og langs elvebredden.

Viktige prosjekter i planperioden vil være ny helårs tur- og lysløype fra Vestby Arena, fjerne stengsler i strandsonen og åpne opp Hølselva for ferdsel. Hølselva egner seg godt til padling fra vår til høst, og til skøyting på kalde vintre. Arbeidet må utføres varsomt for å bevare bever og andre arter i og ved elva.

De Grønne vil verne sammenhengende områder med Kystskog. Det går sti nesten hele veien mellom Son og Nesoddtangen. Stien brytes til dels opp mellom Pepperstad og Drøbak. Vi vil arbeide for at kyststien etableres som sammenhengende og skiltet turvei fra Son til Nesoddtangen. Økt kjennskap og tilgang til naturen kan både bidra til økt vern og fotturisme i Vestby og Frogn. Nærturer og kortreist turisme blir stadig mer populært og bør legges til rette for. Kyststien kan suppleres med gapahuker, teltplasser og koier gjennom Østfold og nordover, tett på der folk bor.

Vestby MDG vil:

- Kartlegge og verdisette friluftslivsområdene i kommunen
- Utarbeide en plan for friluftslivets ferdselsårer, en oversikt over kommunens stier og turveier og plan for å bevare og supplere disse
- Styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner på friluftslivsfeltet ved å opprette et friluftsråd for jevnlig kontakt og samordning av innsatsen på feltet
- Øke støtten til friluftslivsorganisasjonene som tilrettelegger og organiserer aktiviteter, slik at flere får ta del i friluftslivet
- Fortsette utviklingen av kyststien gjennom kommunen
- Sørge for at kyststien blir tilgjengelig for alle mellom Støveien og OBOS-stranda
- Etablere helårs tur- og lysløype fra Vestby Arena
- Sikre god tilgjengelighet til marka fra boligområdene og Vestby og Son sentrum
- At uteskolen styrkes, og at kommunen tilrettelegger for rydding og bedre stier i og rundt skolens nærområder
- Styrke samarbeidet mellom kommunens friluftskoordinator og skolene
- Etablere BUA – Ordning for utlån av friluftsutstyr – gjerne gjennom Frivilligsentralen
- Prioritere tilskudd til friluftsliv og egenorganisert idrett i spillemiddelsøknader til fylkeskommunen

14. DYREVELFERD

Vestby MDG vil stimulere til at alle husdyr, produksjonsdyr, fisk og ville dyr i kommunen skal ha mulighet til å utfolde artstypiske og individuelle behov.

I Vestby er hestehold utbredt. Vi vil derfor ha et spesielt fokus på helseproblemer hos hest som kan ha sammenheng med permanente jernbeslag på hovene. Vi vil stimulere til at flere går over til et mer naturlig hestehold, hvor hestene går på utegang og bare unntaksvis blir skodd.

Fyrverkeri med høye smell og sterkt lys er en stor påkjenning for både ville og tamme dyr. Det er også en kilde til søppel og forurensning. Vestby MDG mener det bør bli forbudt med privat oppskyting av fyrverkeri uten særskilt tillatelse. I Vestby sentrum og i Son bør kommunen satse på lysshow eller lydløst fyrverkeri.

Vestby MDG vil:

- Samarbeide med veterinærene om etablering av krisehjem for katter før omplassering
- Ha bedre informasjon om varsling ved fare for vold og vanskjøtsel av dyr
- Øke veterinærenes kompetanse på hvordan jernbeslag på hovene påvirker hestens helse
- At kommunen satser på lysshow eller lydløst fyrverkeri i Vestby og Son sentrum
- Kreve særskilt tillatelse for privat fyrverkeri

15. BÆREKRAFTIGE BEDRIFTER

Vestby har i mange år satset på handelsvirksomhet og arealkrevende lager- og logistikkvirksomhet som næring. Vestby MDG mener at satsingen er betenkelig når vi vet at vekst og forbruk må reduseres, og at kampen om arealer vil være en av fremtidens store utfordringer. Vi vil derfor satse på et mer mangfoldig næringsliv, særlig småbedrifter og innovative og fremtidsrettede virksomheter som satser på miljø- og klimavennlig produksjon og tjenesteyting.

Det er viktig å legge til rette for lokale arbeidsplasser. Bedriftene må stimuleres til å ta imot lærlinger og tilrettelegge arbeidsplasser slik at flyktninger og personer med nedsatt funksjonsevne kan delta i arbeidslivet. Det samme må kommunale virksomheter som skoler og helseinstitusjoner. Det er viktig at NAV i Vestby har et nært samarbeid med næringslivet, kommunens egne institusjoner og fastlegene.

Vestby MDG vil:

- Satse på et mer mangfoldig, energismart og fremtidsrettet næringsliv
- Samarbeide med næringslivet om energiøkonomisering og miljøvennlig bygging
- Samarbeide med næringslivet om redusert energibruk til bygninger og transport
- Stimulere næringslivet til å ta imot lærlinger, flyktninger og personer med "hull" i CV'en eller nedsatt funksjonsevne
- Lansere en tilskuddsordning for nyetableringer, som prioriterer små og mellomstore bedrifter som opererer innen sirkulærøkonomi, sosialt entreprenørskap og/eller tjenester som bidrar til å løse miljøutfordringer
- Støtte grønne og innovative næringslivsidéer
- Opprette et grønt næringslivsfond for mindre virksomheter i næringslokalene i nybygg

16. LANDBRUK OG SKOGBRUK

Vestby er del av Norges kornkammer, og Vestby MDG er bekymret for hvordan god matjord i kommunen stadig bygges ned. Vestbys kulturlandskap, hvor dyrket mark, bosetning, kulturminner og skogbruk spiller sammen, er noe av det som særpreger kommunen. Vi vil ha nullvisjon for nedbygging av matjord. Vi går derfor imot de omfattende forslagene til omregulering av matjord til utbyggingsformål i kommuneplanen for 2019-2023.

Vestby-bøndene må stimuleres til å legge om til mer økologisk drift. Økologisk landbruk er mer bærekraftig, og er bedre for jorda og dyrene. Landbruket må også bidra for å redde pollinerende insekter fra utryddelse. Vi oppfordrer bøndene til å så blomsterenger og opprette kantområder med insektvennlige planter.

Vestby har stort potensiale for miljøvennlig energiproduksjon ved å anlegge solcellepaneler på låvetak og uthus. Det er også mulig å øke uttaket av jordvarme. På sikt kan alternativ energi også bidra til elektrifisering av landbruksmaskiner.

De Grønne mener at skogbruket bør legges om til mer plukkhogst og mindre flatehogst. Den naturlige skogen er et rikt økosystem. Flatehogst fører til at sopparter og insekter som

bidrar i næringsomsetningen får problemer. Vi slår et slag for plukkhogst. Dette skaper ideelle forhold produksjon av solid trevirke. Det gir ideelle forhold for dyrelivet og planter på skogbunnen og for friluftsliv og naturopplevelse. At det hogges i hekke- og yngletiden fører til problemer for skogens ville fugler og dyr. Vi vil forby hogst i hekke- og yngletiden.

Vestby MDG vil:

- Ha nullvisjon for nedbygging av matjord
- Jobbe for å få Bondens marked til kommunen
- Verne om landbrukets kulturlandskap og opplevelsen av spesielle landskapstyper som er rike på biologisk mangfold
- Sette i gang tiltak for å hindre gjengroing av beitemark
- Innføre forbud mot giftsprøyting og redusere bruk av kunstgjødsel i jordbruket
- Definere klare retningslinjer om plukkhogst og økologisk bærekraftig drift i skogbruket
- Forby hogst i hekke- og yngletiden
- Stimulere til mest mulig økologisk drift av matjord
- Jobbe for mer kunnskap om insektvennlig jordbruk og redusere bruken av sprøytemidler

17. ØKONOMI

Et godt velferdstilbud til innbyggerne er avhengig av at også Vestby kommune bidrar til innovasjon og entreprenørskap for å utvikle grunnlaget for fremtiden.

Vi vil ikke akseptere kutt i viktige tjenestetilbud til innbyggerne og økt kommunal gjeld. Dersom Vestby får nedgang i skatteinntekten, vil vi heller gå inn for å innføre en moderat sats for eiendomsskatt i kommunen. Vi mener at alle ikke må eie alt – alltid. Vestby MDG vil legge til rette for økt delingsøkonomi i kommunen.

Dagens velferdsordninger med omfattende behovsprøving er svært kostbare i drift og gir begrenset økonomisk trygghet for utsatte befolkningsgrupper. Miljøpartiet De Grønne vil utrede muligheter for og støtte varierte forsøk med grunninntekt/borgerlønn med sikte på mindre byråkrati og bedre økonomisk trygghet for alle. Vi i Vestby MDG er positive til at Vestby deltar i slike forsøk.

Vestby MDG vil:

- Legge til rette for gjenbruk, reparasjon og renovering
- Legge til rette for økt delingsøkonomi
- Legge til rette for sirkulærøkonomi som en vesentlig del av næringslivet
- Delta i forsøk med borgerlønn ved utprøving i Norge